

UMJESTO UVODNIKA

Prim. dr. Roman Jelić – patrijarh zadarske medicine

(1. V. 1905. – 27. X. 1993.)

Prim. dr. Roman Jelić – Zadar medicine patriarch

(1. V. 1905 – 27. X. 1993)

Mirko Jamnicki Dojmi^{*}

Sažetak

U kratkom prikazu ocrtan je životni put i djelo dr. Romana Jelića. Autor se najprije osvrće na ishodišnu točku – Mali Iž – iz koje je ponikao lik ustrajnog, radišnog, nadarenog mladića rođenog u ribarskoj obitelji. Opisuje nadalje njegov život koji zbog povijesnih okolnosti nalikuje svojevrsnoj odiseji. U punom životnom zamahu, u fazi zrele i kompleksne kreativnosti bavi se strukom, poviješću i poviješću medicine, demografskim istraživanjima. Opisuje se njegov stručni i društveni angažman usmjeren na promicanje rendgenologije, poboljšanje radnih uvjeta, organizaciju zdravstva i preventive, snažnije povezivanje medicinskih djelatnika i organiziranje njihove dodatne edukacije. Autor se osvrće na Jelićevo utemeljenje Lige za brobu protiv raka, Onkološkog dispanzera, zadarske podružnice Zbora liječnika Hrvatske, medicinskog časopisa *Medica Jadertina*, obnašanje brojnih društvenih i kulturno-prosvjetiteljskih funkcija, kao i na njegovu znanstvenu i publicističku djelatnost. Kao medicinara široke kulture, velikog raspona interesa, klasičnog osjećaja za komplementarne znanstvene discipline i za sintezom kulturno-povijesno-demografskih činjenica, autor ga svrstava u patrijarhe zadarskoga medicinskog kruga, te proglašava nestorom zadarske povijesti medicine.

Ključne riječi: povijest medicine, rendgenologija, zdravstvene ustanove, zdravstvene udruge, zdravstveno prosvječivanje, znanstvena publicistika, XX. stoljeće

Summary

In this short review the author describes the life and work of dr. Roman Jelić. First of all the author looks back to the point of departure – Mali Iž – from where arose the figure of a hard-working and talented young boy born into a fisherman family. Then he depicts the doctor's life that resembles an odyssey of its kind. In full swing of life, at the point of mature and complex creativity, he pursues his profession, history, the history of medicine and demographic research. Later comes the description of his professional and social engagement aimed to encourage radiology, to improve working conditions, health system and prevention, to strengthen the connection among medical workers and organize their further education. The author refers to the doctor's contribution to the foundation of The League Against Cancer, The Oncologic Dispensary, the Zadar branch of The Medical Association of Croatia, the medical magazine *Medica Jadertina* as well as his activity in numerous social, cultural and educational activities. As a medical worker of great culture, wide span of interests, classic feeling for complementary scientific disciplines and synthesis of cultural, historical and demographic facts, the author places the physician in the rank of Zadar medical region patriarchs. The author considers him as the Zadar history of medicine nestor.

Key words: history of medicine, radiology, medical institutions, medical associations, health education, 20th century

^{*} **Medicinska škola Ante Kuzmanića, Zadar** (Mirko Jamnicki Dojmi, dr. med., specijalist zdravstvene ekologije)

Adresa za dopisivanje / Correspondence address: Mirko Jamnicki Dojmi, dr. med., specijalist zdravstvene ekologije, B. Karnarutića 6, 23000 Zadar; e-mail: mirko-jamnicki-dojmi@zadar.net

Uvod

S majčnim mlijekom usisao je ono presudno: obiteljski krug u kojem se štovala generacijska hijerarhija i pošten rad. Ali i maslinu, bor, vertikalnu čempresu, ljetnu rapsodiju cvrčka, oštre ivice mrkih škrapa. Nosio je ta lica, iskustvo tvrdoga ribarskog života što ga je očutio već kao dječak na nejakim mišicama i dlanovima. Urezao mu se u dušu kamenjar obrastao makijom, starci, žene i djeca, ona murva ponad sela pod čijom se krošnjom hladio i s vrha Straže ili Kozjaka gledao u leđa susjedu Ugljanu i u lice susjedi Ravi. Rodni škoj u krvotoku, taj iskonski puls u tuđini, krijepio ga je da istraje i kad je bio najdalje od ishodišta. U teškim životnim trenucima, u prijelomnim vremenima opojni dah Mediterana davao je dodatnu snagu i poticaj. Nosio je Mali Iž kao popudbinu snažniju od najoštrije bure, pjevniju od pjesme cvrčka, mirisniju od iglice bora smrvljene među prstima. Zavičajni engrami ostali su kao palimpsest u očima, poput sudbinskog impresuma na dnu retine. Njegov dug podneblju koje ga je iznjedrilo, bilo je djelo što ga je svojom darovitošću i strpljivošću istkao u tihoj vatri kreativnosti.

S otoka na terrafermu

Prim. dr. Roman Jelić rodio se u Malom Ižu 1. svibnja 1905. u uglednoj ribarskoj obitelji. Njegov *curriculum vitae* predstavlja svojevrsnu odiseju, jer se već kao dječak, prvorodeni od osmero braće, iz pitoresknog i zaštićenog Malog Iža otisnuo u bijeli svijet. Nakon završene pučke škole u rodnome mjestu, četiri razreda niže gimnazije pohađa u Zadru, a maturira s odličnim uspjehom u Šibeniku, na klasičnom odjelu Šibenske realke. Medicinu studira u Zagrebu, Beču i Beogradu, gdje diplomira 1931. Vojni rok služi u Mostaru i Šibeniku, gdje obavlja poslove garnizonskog liječnika. Neko vrijeme hospitira u Higijenskom zavodu u Splitu, gdje mu je jedan od mentora glasoviti dr. Božo Peričić. Obvezni liječnički staž obavlja u Zagrebu, te volontira na kirurškom odjelu Bolnice milosrdnih sestara. U Zagrebu ne uspijeva dobiti posao kao liječnik ili asistent na Medicinskom fakultetu, a budući da je Zadar Rapallskim ugovorom pretvoren u talijansku enklavu, ne želi se vratiti kući. Tako je prva vatrena krštenja kao liječnik opće prakse iskusio najprije u Stankovcima, gdje se zadržao nepunu godinu i za to vrijeme uredio ambulantu, ljekarnu i antimalarličnu stanicu, a zatim u Novigradu, gdje je službu općinskog liječnika obavljao punih sedam godina. Tu je, 1940., napisao i jedan od svojih prvih radova iz povijesti – *Novigrad nekad i sad*, kojim je zakoračio u publicistiku i znanost. Već u tom članku očituje se

njegova sklonost prema proučavanju pučkog života i etnologiji te želja da se pronade najprikladniji način gospodarskog promicanja ruralnih područja sjeverne Dalmacije. U Novigradu je, osim posla općinskog liječnika, vodio i antimalarličnu stanicu, ljekarnu, te umjesto veterinara nadgledao zdravstvenu ispravnost mesa, a po potrebi bio je istodobno i ginekolog i zubar, kirurg i pedijatar, patolog i sanitarni inspektor. Zvuči gotovo nevjerovatno, ali za cijeli taj raznovrsni posao što ga je savjesno obavljao tijekom sedam godina, nikada nije dobio plaću! To razdoblje svoga djelovanja živo i bez patetike opisao je u dragocjenoj kratkoj prozi *Iz bilježnice općinskog liječnika*. U Novigradu se oženio mjesnom učiteljicom i uz sve obveze nalazio je vremena da zajedno sa suprugom organizira i drži tečajeve za opismenjavanje odraslih. Iz Novigrada 1941. protjeruju ga Talijani jer je kao Hrvat odbio osnovati *Dopolavoro*, fašističku organizaciju za pouku i zabavu. Tako zbog domoljublja gubi posao, a riskira i mnogo više.¹

Specijalizacija i povratak u Zadar

Protjeran iz Novigrada, odlazi u Zagreb, u kojem, kao anonimus bez veza i preporuka, specijalizira rendgenologiju. Njegova izvorna želja bila je specijalizirati internu medicinu ili kirurgiju, jer prema tim je medicinskim granama imao najviše sklonosti. No, za to se nije pružila prilika. Neko vrijeme volontira na kirurgiji bez izgleda da dobije specijalizaciju i trajan posao. Doduše, nakon što je diplomirao, dobio je ponudu za usavršavanje na sudskoj medicini, čija je katedra upravo bila osnovana, ali takvu mogućnost odbija jer "nisam baš bio oduševljen da život provodim obducirajući leševe".² Specijalistički staž iz rendgenologije obavlja u Državnoj bolnici na Sv. Duhu i u Zakladnoj bolnici, te ga uspješno dovršava 1944. na Sveučilišnoj klinici Rebro, pod mentorstvom profesora Kadrnke. Budući da su to vrtložne godine II. svjetskog rata, ni specijalizacija nije tekla pravocrtno. Usred rata mobiliziran je, pa su uslijedile službe u vojno-armijskim bolnicama, najprije u Vojnoj bolnici u Vlaškoj ulici u Zagrebu, zatim u Petrovaradinu (šef radiološkog odjela Armijske bolnice), gdje ostaje do listopada 1944., pa ponovno u Zagrebu, gdje je, u Vojnoj bolnici na Kuniščaku, dočekao konac rata. Prije nego što će se godine 1946. zauvijek skrasiti u razrušenom Zadru (u koji je upućen dekretom za šefa rendgenskog odjela Opće bolnice), po kazni je dopao najprije u Kladanj (BiH), a potom skoro godinu dana vodi rendgenološki odjel Opće bolnice u Tuzli. Titulu primarijusa stječe 1959., a 1976., nakon 45 godina aktivne službe u profesiji i 30-godišnjeg rukovođenja Odjelom za radiologiju Opće bolnice u Zadru, odlazi u mirovinu.

Nakon dolaska u Zadar nalazi se u punom životnom zamahu i ulazi u fazu zrele i kompleksne kreativnosti. Osim na teme iz područja radiologije, njegov je interes usredotočen na povijest medicine, povijest zadarskog kraja, onomastiku i demografska istraživanja zadarskog područja. No njegov kako stručni tako i društveni angažman ponajviše je usmjeren na promicanje radiologije i poboljšanje radnih uvjeta, organizaciju zdravstva i preventive, snažnije povezivanje medicinskih djelatnika i omogućavanje njihove dodatne edukacije, utemeljenje zadarskoga medicinskog časopisa i širenje medicinske kulture.

Moderna rendgenologija i stručni časopis

Godine 1946. najprije utemeljuje rendgenološki odjel u zadarskoj bolnici, postavljajući ga na potpuno moderne osnove. U Zadru, besprimjerno porušenom od savezničkih bombardiranja, Odjel se, baš kao i Grad, dizao gotovo ni iz čega: od jednoga prastarog (prijeratnog) rendgenskog aparata, jedne sobe za preglede i jednoga priučenog tehničara, do prvog specijalizanta 1958., prostornog širenja i nabavke najmodernije rendgenske opreme (dijagnostički aparati s televizijskim lancem, aparati za tomografsko snimanje, za snimanje dojki, aparati za površinsku rendgensku terapiju). Osim za redovitim poslom vidimo ga i kao jednog od pionira obnove sa zemljom srušenog i devastiranog Zadra, gdje sudjeluje u brojnim humanitarnim i kulturnim aktivnostima. Istodobno upoznaje se s novim metodama rada i stručno usavršava po raznim europskim i domaćim klinikama, sudjeluje na brojnim domaćim i međunarodnim kongresima radiologa (Rim, München, Beč, Budimpešta, Graz). Tijekom godina, kao šef rendgenološke službe, odgaja cijeli niz vrsnih radiologa. Utemeljuje *Odbor Lige za borbu protiv raka*, promovirajući tako preventivu protiv malignih bolesti te *Onkološki dispanzer*.³ Godine 1947. pokreće osnivanje *zadarske podružnice Zbora liječnika Hrvatske* kao bitnu referentnu točku za međusobno stručno prožimanje i širenje znanosti zdravstvenih djelatnika. Osniva medicinsku knjižnicu i nekoliko joj je godina na čelu, a s grupom kolega zaključuje kako je krajnje vrijeme da Zadar dobije svoj stručni časopis u kojem bi ponajviše liječnici zadarskog područja publicirali radove s medicinskom problematikom i afirmirali medicinsku znanost.⁴ Osim što je jedan od inicijatora pokretanja časopisa *Medica Jadertina*, kojemu je dao ime, istodobno je i jedan od glavnih kreatora njegova uređivačkog profila. Prvi broj časopisa izlazi u lipnju 1969. (u njemu je, kao Uvodnik, objavljen Jelićev rad *Kratki pregled*

zdravstveno-medicinske prošlosti u Zadru), a naslovnicu s likom *Serapisa*, egipatsko-helenističkog boga medicine, čiji je odljev iskopan u Zadru, sugerirao je upravo dr. Jelić. Dva puta biran je za predsjednika užih stručnih i rukovodećih tijela zadarske bolnice, a tijekom jedne godine (1959.) obnašao je i funkciju njezina ravnatelja. Od samog početka zadarskog perioda svog djelovanja voditelj je i zdravstvene sekcije Crvenog križa (1946.-1958.).

Aktivno sudjelovanje i plemenita usmjerenost dr. Jelića otvoreni su i prema drugim djelatnostima, te je obnašao brojne značajne društvene i kulturno-prosvjetiteljske funkcije. Inicijator je i utemeljitelj te dugogodišnji predsjednik Planinarskog društva *Liburnija*. Agilni je suradnik i član uprave Matice hrvatske od njezina osnutka do zlosretne 1971. i od njezine obnove 1990.; stalni je vanjski suradnik Instituta JAZU u Zadru od njegova osnutka; član Družbe "Braća hrvatskog zmaja" u Zadru od utemeljenja 1990., član općinske Komisije za preimenovanje ulica i trgova u Zadru (1990.), itd.⁵

Publicistička i znanstvena djelatnost dr. Jelića povelika je i raznovrsna. U širokom rasponu interesa objavio je preko 120 radova, od kojih skoro polovicu iz povijesti medicine. Istražuje tako i piše o zadarskim liječnicima i njihovim udrugama, zdravstvenim djelatnicima Dalmacije u prošlosti, zdravstvenim i humanitarnim ustanovama na zadarskom području, kužnim epidemijama koje su tijekom stoljeća protutnjale Zadrom, pučkoj medicini na zadarskim otocima i u zaleđu Zadra. Poseban senzibilitet iskazuje prema folklornim običajima, narodnom predanju, pučkom otočnom idiomu, potalijančivanju domaćih imena za vrijeme talijanske uprave i fašističkog režima u Dalmaciji (Zadar i Lastovo), ribarskim običajima i razvoju ribarstva. Kao pravi kroničar, svjestan prolaznosti i ljudske sklonosti zaboravu, zapisat će brojne crtice i zgone iz pučkog života s rodnoga Malog Iža (poslovice, pošalice, rugalice, naricaljke).

Klasično obrazovan i poliglot, bio je jedan od rijetkih naših liječnika koji su se intenzivno koristili riznicom Zadarskog arhiva. Svjedoče to brojni citati u njegovim radovima, čime se osnažuje autentičnost Jelićevih istraživačkih pothvata. Pasionirano i strpljivo proučavanje povijesti zadarskog zdravstva sintetizirao je u logičnu kronološku cjelinu u knjizi *Zdravstvo u Zadru i njegovu području*. U njoj se obrađuju povijesnomedicinske činjenice od Liburna do naših dana. Bez obzira na to što je već prije Jelića literatura o medicinskoj povijesti Zadra znatna, jer povjesničari i pisci poput Bianchija, Sabalicha, Brunellija, Benvenutija, Frarija, Pisanija i drugih redovito iznose i povijesno-medicinske fakte, da ne

govorimo o našem najistaknutijem povjesničaru medicine Mirku Draženu Grmeku, koji je o zadarskoj medicinskoj prošlosti pisao osobito izdašno i sa samo njemu svojstvenom akribijom i energijom, Jelićeva knjiga predstavlja prvi ozbiljan i cjelovit povijesni pregled zdravstvenih prilika u Zadru od Liburna do naših dana. To više što je lavovski dio knjige posvetio novom dobu – od 1918. do sedamdesetih godina prošlog stoljeća.

Velik broj povijesnih, demografskih i mediko-historijskih tema koje je istraživao i o njima pisao, razasut je u brojnim novinama, zbornicima i renomiranim časopisima (*Hrvatski Glasnik, Glas Zadra, Narodni list, Liječnički vjesnik, Zadarska revija, Zadarska smotra, Radovi Instituta JAZU u Zadru, Medica Jadertina, Liječničke novine, Medicina, Anali Kliničke bolnice "Dr. Mladen Stojanović", Acta historiae medicinae, stomatologiae, pharmaciae, medicinae veterinae, Acta chirurgica Iugoslavica, Adriatica maritima, Čakavska rič, Medicinski anali, Farmaceutski glasnik, Rasprave i građa za povijest znanosti, Stalna izložba crkvene umjetnosti u Zadru, Hrvatski biografski leksikon i dr.*).

Uzorito pisani radovi

Nemali broj njegovih stručnih radova, znanstvenih rasprava i studija uzorito je pisan te iskazuje odlike solidnog povjesničara i vrsnog znanstvenika: znalačko služenje povijesnim izvorima, sustavno i logično iznošenje činjenica, naglašavanje bitnog, jasan i jezgrovit stil. Navedimo samo neke: *Zadarsko nahodište, Kuga u Dobropoljcima 1744., Pučka medicina u zadarskoj okolici, Stanovništvo Zadra u drugoj polovici XVI i početkom XVII stoljeća gledano kroz matice vjenčanih, Presjek kroz medicinsku prošlost Zadra, Osam liječnika iz zadarske obitelji Pinelli, Zdravstvo u Dalmaciji u doba narodnog preporoda (1835-1848), Zadarske kuge i lazareti u prošlosti, Zdravstvo na zadarskim otocima, Zdravstveni radnici Dalmacije početkom 19. stoljeća, Selo Čakavci i knezovi Markovići od roda Šubića*, itd.

Među prvima je naglasio da su crkvene matice najbolji izvori praćenja stanja i kretanja pučanstva, a posebno su zapaženi njegovi istraživački radovi o sastavu pučanstva Zadra i Nina u 17. stoljeću.⁶ Opsežnim uvodnim esejem o povijesti zadarske medicine sudjelovao je u izradi solidne monografije o stotoj obljetnici Pokrajinske bolnice u Zadru, podastirući na uvid brojne podatke koje je osobno prikupio. U zasebnim radovima obradio je zdravstvo Novigrada, zadarskih otoka i benkovačkoga kraja, a među prvima tiskao je inventare nekih zadarskih

liječnika i ljekarnika iz 17. stoljeća, iz kojih se stječe uvid u opću naobrazbu, stručnu spremu i socijalni položaj onodobnih zdravstvenih djelatnika.

Ne treba zaboraviti da je bio i nadareni pisac i kroničar. Sjetimo se samo rijetko iskrenih, pregnantnih zapisa iz doba njegova općinskog službovanja u Novigradu ili pak zapisa o stradanjima i razaranjima u Domovinskom ratu, o teškim uvjetima pod kojima je i sam živio i radio u dubokoj starosti, slušajući i trpeći brutalnu simfoniju zloćudnog barbarogenija.

Volio je velikoga, dubokog i nesretnog Leopardija i toga kapitalnog pjesnika talijanskog otočenta, u svojim poznijim godinama, prevodio je na hrvatski.

U brižljivo uređenoj, postumno objavljenoj knjizi *Pregršć zapisa o Malin Ižu* objavljeni su njegovi članci i eseji vezani uz život i običaje na voljenom škoju. Onomastikom će se poglavito zabaviti u radu *Imena, prezimena i nadimci u Malom Ižu*, a izdašno će pisati o razvoju ribarstva i ribarskim običajima, te iznjedrili zanimljiv i poučan esej o *Društvenom položaju i životu žene u Malom Ižu* koji do tada nije bio tiskan, ali jednako i brojne, do tada neobjavljene, *Pabirke iz govora Maloga Iža*.

Do te je mjere volio narodne običaje i povijest zavičaja da je svojedobno u Matici hrvatskoj u Zadru pokrenuo pitanje makar i neformalnog uvođenja predmeta povijest užeg zavičaja u osnovne škole.

Njegova ljubav i skrb za pacijente, neposrednost kojom im je pristupao, beskompromisna predanost u borbi za svaki ljudski život, čak i tamo gdje su naponi bili osuđeni na neuspjeh, učinili su ga legendom već u Novigradu, gdje je obavljao tešku i zahtjevnu službu općinskog liječnika.

Za svoj samoprijegoran rad, rad koji se uvelike nastavljao tek nakon završenoga službenog radnog vremena, u samostanskoj tišini Zadarskog arhiva, Znanstvene knjižnice ili vlastitoga stana, iz čega je nastajalo djelo vrijedno sjećanja, dobio je prim. Jelić brojna priznanja, od kojih ovdje spominjemo godišnju Nagradu Grada Zadra (1965.) i Nagradu Grada Zadra za životno djelo (1992).

Nestor zadarske povijesti medicine

Kao medicinar široke kulture, velikog raspona interesa, klasičnog osjećaja za komplementarne znanstvene discipline i za sintezom kulturno-povijesno-demografskih činjenica, bez pretjerivanja možemo ga uvrstiti u patrijarhe zadarskoga medicinskog kruga, poput onih svestrano obrazovanih, agilnih domoljuba, praktičara i znanstvenika kakvi su bili Ante Kuzmanić, Vinko Zanella, Jakov Gjivanović, Ivo Marčelić, Božo Peričić, Miloš Škarica, da spomenemo samo neke iz bliže prošlosti. Svi se oni,

po dubokom tragu koji su ostavili za sobom i budućim naraštajima namrli smjernice i putokaze, *mutatis mutandis*, mogu podvesti pod znamenitu Barčevu sintagmu “veličina malenih”.

Brojne bilješke i rukopisi s dragocjenim, pomno prikupljenim podacima što su ostali iza dr. Romana Jelića, izazov su i obveza onima koji imaju sklonosti za takvim samozatajnim poslom i dovoljno vremena i koncentracije u vremenu potrošačke lakoumnosti, nedomišljenih istina i neznačajke nadmenosti.

Erudit i istraživač, humanist i etičar, običan čovjek i elitist, sve je to bilo sjedinjeno u osobi doktora Romana Jelića. Osvajao je znanjem, otvorenošću duha, žustrinom kazivanja, mudrošću, dobrotom, toplim načinom jednostavnoga skromnog čovjeka. Kao takav “... bio je učitelj nepismenih seljaka u okolici Novigrada, a istovremeno i visoki časnik najprominentnijih znanstvenih ustanova, jednak u komunikaciji s učenjacima kao i s priprostim pukom”, kako je u svom sjećanju napisao prof. dr. Slavko Perović.

Sokratova misao da “život koji nije proveden u istraživanju nije ni vrijedan življenja” kao da je bila utkana u temeljna načela ovog osebnog čovjeka.

Umjesto zaključka

Daleko od jednodimenzionalnosti, dr. Roman Jelić čutio je mnogostruke pulsacije i poruke povijesti i trajno tragao za formulom kojom će bar malo odškrinuti vrata prohujalih vremena. Nastojao je osvijetliti zakopane podatke i događaje koji su samo prividno mrtvi, a zapravo su toliko nabijeni životnim sokovima da još i danas snažno svjedoče. Možda je Jelićevo istraživačko djelo presudno obilježila upravo njegova klasična naobrazba i školovanje, a njegovo golemo zanimanje za zavičajne, etnografsko-jezičnoslovne i povijesno-demografske činjenice i zbivanja možda ima svoj duboki korijen upravo u ahasverskoj sudbini prvog dijela njegova života. Tko je odbijen od rodne grude i kome je uskraćen opojni miris zavičajnog podneblja, uvijek žudi natrag k ishodištu da tu, u nekoj ontološkoj sabranosti i mirnoći, ubere najbolje plodove. A on je, treba li to posebno naglašavati, ponikao iz jednog od najubavijih podneblja na ovom dijelu svijeta.

Baštinik dostojan svakog poštovanja.

Literatura

1. Jamnicki Dojmi M. Prim. dr. Roman Jelić. Zadarska smotra. 1993;42;6:297-302
2. Jamnicki Dojmi M. Razgovor s prim. dr. Romanom Jelićem. Zadarska smotra. 1992;41;4-5:242
3. Barbarić S. Riječ o svom učitelju, dr.-u Jeliću. Zadarska smotra. 1992;41;6:212
4. Perović S. Dr. Roman Jelić kao medicinski i znanstveni radnik. Zadarska smotra. 1992;41;6:214-215
5. Batović Š. Uz život i rad dr. Romana Jelića. Zadarska smotra. 1992;41;6:209
6. Peričić Š. Dr. Roman Jelić kao povjesnik. Zadarska smotra. 1992;41;6:229
7. Jelić R. Pregršć zapisa o Malin Ižu. Zadar: Družba “Braća hrvatskog zmaja”; 1997.